1079. VORLÄUFIGER ARBEITSTITEL: DE NOVIS MODIS SYLLOGISTICIS
Vorläufige Datierung: [1690]

Überlieferung:

L Konzept: LH IV 6, 15 Bl. 1–2. 1 Bog. 2°. 4 S. Auf Bl. 1 Vermerk von Raspes Hand: »121«; dazu auf Bl. 7 seine Erläuterung: »ad 121. De novis form. Syllogisticis ad novam Characteristicam«.

E^1 Couturat, *Opusc. et fragm.*, 1903, S. 206–209 (Teildruck).

E^2 W. Lenzen, *Gottfried Wilhelm Leibniz. Schriften zur Syllogistik*, Hamburg 2019, S. 486–490 (Teildruck).

Übersetzung:

W. Lenzen, *Gottfried Wilhelm Leibniz. Schriften zur Syllogistik*, Hamburg 2019, S. 487–491 (Teilübers.).

bearbeitet von Heinrich Schepers u. Stephan Meier-Oeser

[Anhaltspunkte zur Datierung:] Unser Stück steht in inhaltlichem Zusammenhang mit N. 1170 (frühestens Herbst 1690, geschrieben auf einem Blatt, das zu Spottversen über den angeblichen Tod Wilhelms III. gehört, die Leibniz am 14. September 1690 gegenüber Landgraf Ernst von Hessen-Rheinfels anführt; I, 6 N. 62. S. 106) und dem inhaltlich eng verwandten Stück N. 1180 (nach 1690). Den in unserem Stück ausdrücklich als neuen Modus der vierten Figur eingeführten Cademop »rursus ex Celarent novum a me additum modum Cademop« führt Leibniz am Rand von N. 1180 an. Daraus ergibt sich eine mögliche Datierung ab Herbst 1690.

[Thematische Stichworte:] Modus syllogisticus; figurae logicae; syllogismus; conversio conclusionis; modi syllogistici novi Leibnitiani; reductio syllogismorum

[Einleitung:] —

Einen ersten Ansatz zu unserem Stück hat Leibniz verworfen:

Cum novos Modos syllogisticos in prima secunda et quarta figura invenissem, nomina illis dare volui, quae convenirent regulis contentis in disticho. *S vult simpliciter verti, P vero per Acci, M vult transponi, C per impossibile duci*; inveni istud *per impossibilile duci*, non esse necessarium, si conversionibus recte utamur.

25 Cum (*1*) L (*2*) novos (*a*) Log (*b*) Modos (*aa*) Logi (*bb*) syllogistimos (*cc*) syllogisticos *L* 25 invenissem, (*1*) iisque nomina dare vellem (*2*) nomina … volui, | ubi observa *bricht ab, streicht Hrsg.* | quae *L* 26 regulis (*1*) *S vult simpliciter* (*2*) contentis in (*a*) versi (*b*) disticho *L*

26 f. *S … duci*: vgl. C. Martini, *Commentariorum logicorum adversus Ramistas libri V*, Helmstedt 1623, lib III, cap. 9, S. 305.

Considerandum enim est, etsi modi figurae derivativae ultima conclusio sit particularis negativa, quo casu non potest fieri conversio, posse tamen ipsam oriri conversione per accidens figurae universalis negativae in conclusione[.] Itaque Baroco in secunda, et Bocardo in tertia (quemadmodum et mox Cademop in quarta) sic duxi ex prima:

Baroco	*ADC*	*OBC*	*OBD*
	EBC	*ADC*	*EDB*

Cum novos modos Syllogisticos invenissem in prima, secunda et tertia figura, et primae duos secundae etiam duos tertiae unum addidissem, ut ita quaelibet Figura habeat sex modos utiles; cogitavi de nominibus imponendis, quae convenirent regulis receptis in versibus Barbara Celarent, etc. secundum disticha sequentia duo, pro Vocalibus quidem:

Asserit A, negat E, sed universaliter ambae
Asserit I, negat O, sed particulariter ambae

Pro consonantibus vero

S vult simpliciter verti, P vero per Acci,
M vult transponi, C per impossibile duci.

Eadem opera deprehendi Nomina modis quartae ascripta regulis non satis confirmari. Apud Cornelium Martinium in *Logica* hunc versum pro iis invenio

Sunt Cadere et Fedilo Digami, Fegano Balanique.

Apud Wilkinsium in *Grammatica rationis* talis extat

Barbari, Calentes, Dibatis, Fespamo, Fresisom;

sed reperio quosdam quartae modos, ex prima prodire per solam conversionem conclusionis in modo primae cum transpositione praemissarum ut ex Barbara Baralimp[,] ex Celarent

1 etsi (*1*) conclusio (*2*) modus (*3*) modi (*a*) novi (*b*) figurae *L* 2–4 in conclusione *erg.* [.] Itaque Baroco (*1*) ve (*2*) et Bocardo in ⟨–⟩ (*3*) in secunda, et Bocardo in tertia (*a*) sic duxi ex prima quemadmodum et mox Cademop in quarta, (*b*) (quemadmodum ... prima: *L* 8 ut ... quaelibet (*1*) ⟨–⟩ (*2*) figura ... modos (*a*) utiles (*b*) utiles; *erg. L* 10 etc. (*1*) ut (*2*) ut scilicet | vocales *erg.* | *A*, *I*, *E*, *O*, significarent Affirmativas Universalem et particularem; et negativas rursus Universalem et particularem. Et consonan (*3*) secundum *L* 17 in *Logica erg.* (*1*) hos versus (*2*) hunc versum *L* 21 ex (*1*) secunda | (*2*) prima *ers.* | *L* 21 solam *erg. L* 21 f. in (*1*) primae (*2*) modo primae *erg. L*

7 invenissem: vgl. Leibniz, *Dissertatio de Arte combinatoria*, 1666 (VI, 1 N. 8, bes. S. 184 f.); De modis syllogisticis primariis atque secundariis (VI, 4 N. 116) u. »De formis syllogismorum mathematice definiendis« (VI, 4 N. 118) aus der Zeit von Mai 1682 bis Dezember 1684(?). 14 f. *S ... duci*: vgl. C. Martini, *Commentariorum logicorum adversus Ramistas libri V*, Helmstedt 1623, lib III, cap. 9, S. 305. 18 *Sunt ... Balanique*: C. Martini, *Commentariorum logicorum adversus Ramistas libri V*, Helmstedt 1623, lib III, cap. 10, S. 315. 19 f. Wilkinsium ... *Fresisom*: vgl. vielmehr J. Fell *Grammatica rationis, sive institutiones logicae*, Oxford 1673, S. 175; Oxford 1675, S. 167. Leibniz geht in N. 1170 und N. 1180 (beide nach 1690) ausführlich auf Fells Ausführungen ein.

Calmentes, ex Darii Digamis et rursus ex Celarent novum a me additum modum Cademop quosdam prodire per conversionem utriusque praemissae in modo dato quartae, manente conclusione, ita Fresiso et Fesapo ex Ferio. Nam praemissae modi primae fieri debent ex praemissis modi reducendi ad primam, sed conclusio modi reducendi debet fieri ex conclusione modi primae.

Den in Kleindruck wiedergegebenen Absatz hat Leibniz gestrichen und im Anschluss neu formuliert:

Ita sextus modus quartae, nempe Cademop, ex Celarent, Nomina autem quinque veterum modorum quartae sumsi ex nominibus vulgo notis quinque modorum quos vocabant indirectos, qui transpositi dant quartam, quae nomina sunt in versu

Celantes, Baralip, Dabitis, Fepasmo, Frisesmo

1 vº Nomina autem quinque modorum veterum Figurae quartae formavi ex nominibus vulgo receptis quinque modorum quos vocant indirectos primae,

Celantes Baralip, Dabitis, Fapesmo, Frisesmo

Nam quia hi solis transpositis praemissis, sine ulla alia mutatione dant quartam; hinc pro nominibus quartae formandis transposui duas priores indirectorum Syllabas, et adjeci literam *M*, ubi in indirectis abest, omisi [ubi adest]. Et fiet

Calmentes Baralimp, Digamis, Fesapo, Fresiso

sed addi debet novus modus Cademop, ut jam dixi.

Porro quia reperi duos novos modos secundae non posse per regulas dictorum versuum duci ex modis veteribus primae, sed sic ex modis ejus novis oriri, ideo ut regulam servarem, quod quivis [modus] figurae derivativae reducendus sit ad modum primae ejusdem initialis, et quia *B*, *C*, *D*, *F* sunt initiales quatuor veterum modorum, primae;

1 et (*1*) novum ex Celar (*2*) rursus ... Cademop *erg. L* 2 in (*1*) prima (*2*) modo dato quartae *L* 3 modi *erg. L* 4 praemissis (*1*) figurae (*2*) modi *L* 7 autem (*1*) sumsi ex (*2*) quinque *L* 8 nominibus (*1*) quinque (*2*) vulgo *L* 11 Figurae *erg. L* 11 nominibus (*1*) ind (*2*) modorum (*3*) vulgo *L* 12 primae, (*1*) et qui transpositis (*2*) *Celantes L* 13 *Dabitis,* (*1*) Fepasmo (*2*) *Fapesmo L* 13 *Frisesmo* (*1*) Nempe transponi (*2*) Nam *L* 16 indirectis (*1*) adest, omisi quia abest (*2*) abest, omisi | quia abest *ändert Hrsg. nach* E^1 | *L* 19 reperi (*1*) novos | quosdam *versehentlich nicht gestr.* | (*2*) duos novos *L* 19 posse (*1*) duci ex modis qu (*2*) per *L* 20 sed (*1*) ex modis ejus novis (*a*) it (*b*) | ideo | *versehentlich nicht gestr.* | (*2*) sic ... oriri, *L* 21 modis *L ändert Hrsg.* 21 reducendus (*1*) esset | (*2*) sit *ers.* | *L* 21 f. initialis, (*1*) it (*2*) ideo (*a*) quintum modum primae (*b*) *B*, *C*, *D*, *F* locum habent in quarta (*3*) et ... *F L*

Den folgenden kleingedruckten Text hat Leibniz verworfen und durch den nachfolgenden Text ersetzt.

adeo pro duobus novis adhibui, *G* et *L*,

eruntque sex modi primae,

Barbara, Celarent, Darii, Ferio, Gabali, Lebano

Similiter sex modi secundae

Cesare Camestres, Festino, Baroco, Gaceno, Lesaro

Tertiae modi sex qui ante

Darapti Felapton, Disamis, Datisi, Bocardo, Ferison

Quartae modi

Calmentes, Baralimp, Digamis, Fesapo, Fresiso, Cademop

Hinc tentavi concinnare versus:

nunc pro duobus novis adhibui, *G* et *L*, omnes autem 24 modos, his versibus ⟨–⟩ sum complexus:

Quaeque Figura modos jam sex habet ecce sequentes
Barbara Celarent primae, Darii Ferioque,
Sunt veteres, at nunc Gabali, Leganoque novelli.
Cesare Camestres, Festino, Baroco, secundae,
Nunc Gaceno et Lesaro. Sed habet Darapti, Felapton,
Tertia cum Disamis Datisi, Bocardo, Ferison,
In quarta est Cademop prius haud numeratus, at olim
Calmentes, Baralimp, Digamis, Fesapo, Fresiso.

Sed placet exhibere modos omnes, uti ex prima figura demonstrantur, per conversionem quoties fieri potest, sin minus per regressum seu reductionem ad impossibile secundum regulas receptas supra positis binis distichis expressas. Ubi notabile est quartam figuram praevalere secundae et tertiae, quod omnes ejus modi sola conversione possint reduci ad primam. Cum in secunda Baroco et Gaceno, in tertia Bocardo non nisi per impossibile seu regressum ad primam reducantur. Sed sciendum est errasse Logicos, cum putarent reductionem per conversionem esse meliorem quam reductionem per regressum seu impossibile. Nam contra reperi omnes modos secundae et tertiae figurae ad primam figuram reduci posse per regressum sed nullum quartae. Omnes autem quartae modos ex prima derivari per conversionem. Et ipsam conversionem demonstrari per modos secundae et tertiae. Sed nunc receptam reductionem sequamur simulque ad novos nostros modos applicemus, ut nomina recte imposita appareat.

4 f. *Lebano* (*1*) *Absatz* Unde versus tales *Absatz Barbara Celaren* (*2*) secundae sex (*3*) Similiter ... secundae *L* 5 f. secundae (*1*) *Barbara, Cela* (*2*) Secundae sex (*3*) Cesare *L* 7 modi (*1*) mane (*2*) sex *L* 14 *Quaeque ... sequentes erg. L* 15 f. *Ferioque,* (*1*) ⟨*Sic*⟩ *veteres, quibus accedunt* (*2*) *Sunt veteres,* (*a*) *sed* | (*b*) *at ers.* | *nunc L* 20 *haud* (*1*) *auditus* | (*2*) *numeratus ers.* | *L* 22 demonstrantur, (*1*) per (*a*) secundum (*b*) conver (*2*) conversionem *L* 23 f. secundum ... expressas *erg. L* 24 f. praevalere(*1*) primae (*2*) secundae *L*

2 r°

Modi primae

Barbara	*ACD.*	*ABC.*	*ABD*	Celarent	*ECD.*	*ABC.*	*EBD*
Darii	*ACD.*	*IBC.*	*IBD*	Ferio	*ECD.*	*IBC.*	*OBD*
Gabasi	*ACD.*	*ABC.*	*IBD*	Legano	*ECB.*	*ABC.*	*DBD*

Modi secundae cum reductione vulgari

	Cesare	*EDC.*	*ABC.*	*EBD*		Camestres	*ADC.*	*EBC.*	*EBD*
ad	Celarent	*ECD.*	*ABC.*	*EBD*	ex	Celarent	*ECB.*	*ADC.*	*EDB*
	Festino	*EDC.*	*IBC.*	*OBD*		Lesaro	*EDC.*	*ABC.*	*OBD*
ad	Ferio	*ECD.*	*IBC.*	*OBD*	ad	Legano	*ECD.*	*ABC.*	*OBD*
	Baroco	*ADC.*	*OBC.*	*OBD*		Gaceno	*ADC.*	*EBC.*	*OBD*
per	Barbara	*ADC.*	*ABD.*	*ABC*	per	Gabali	*ADC.*	*ABD.*	*IBC*

nam si quis neget conclusionem in Baroco, quae est *OBD*, seu statuat oppositam *ABD*, admittatque majorem in Baroco, quae est *ADC*, in Barbara cogetur admittere *ABC*, seu negare *OBC*, quae est minor in Baroco, nemo ergo admissis praemissis in Baroco negare potest conclusionem.

nimirum conclusionis et alterius praemissarum in dato Modo reducendo sumendae sunt oppositae, servata altera praemissarum.

Modi Tertiae cum Reductione vulgari

	Darapti	*ACD.*	*ACB.*	*IBD*		Disamis	*ICD.*	*ACB.*	*IBD*
ad	Darii	*ACD.*	*IBC.*	*IBD*	ex	Darii	*ACB.*	*IDC.*	*IDB*

16 nam (*1*) negando conclusionem in Baroco, et suppon (*2*) si *L* 18 Baroco, (*1*) et admittat neg (*2*) quae *L* 18–24 praemissarum. | In qualibet figura non nisi unus est (*1*) ⟨ – ⟩ (*2*) modus quia hac methodo nempe *gestr., bricht ab* | *Absatz* Modi *L* 20 negare (*1*) praemissam (*2*) *OBC L*

	Datisi	*ACD.*	*ICB.*	*IBD*		Bocardo	*OCD.*	*ACB.*	*OBD*
ad	Darii	*ACB.*	*IBC.*	*IBD*	per	Barbara	*ABD.*	*ACB.*	*ACD*
	Felapton	*ECD.*	*ACB.*	*OBD*		Ferison	*ECD.*	*ICB.*	*OBD*
ad	Ferio	*ECD.*	*IBC.*	*OBD*	ad	Ferio	*ECD.*	*IBC.*	*OBD*

Modi quartae cum reductione vulgari

	Baralimp	*ADC.*	*ACB.*	*IBD*		Digamis	*IBC.*	*ACB.*	*IBD*
ex	Barbara	*ACB.*	*ADC.*	*ADB*	ex	Darii	*ACB.*	*IDC.*	*IDB*
	Cademop	*ADC.*	*ECB.*	*OBD*		Calmentes	*ADC.*	*ECB.*	*EBD*
ex	Celarent	*ECB.*	*ADC.*	*EDB*	ex	Celarent	*ECB.*	*ADC.*	*EDB*

nempe *op* fit ex *ent* conversione per accidens

	Fesapo	*EDC.*	*ACB.*	*OBD*		Fresiso	*EDC.*	*ICB.*	*OBD*
ad	Ferio	*ECD.*	*IBC.*	*OBD*	ad	Ferio	*ECD.*	*IBC.*	*OBD*

Cum *ex* praefigitur modo primae, innuitur sola conversione conclusionis in modo primae haberi modum propositum, transpositis saltem praemissis.

Cum *ad* praefigitur modo primae, tunc ex modo dato reducendo per conversionem fit modus primae habens conclusionem quaesitam.

Cum *per* praefigitur modo primae, tunc fit regressus, seu ostenditur si negetur modus propositus affirmeturque adeo opposita, inferri oppositam praemissae per modum primae; contra hypothesin.

Sola conversione conclusionis in modo primae fiunt hi quatuor mod⟨i qua⟩ Baralimp, Digamis, Fesapo, Fresiso ubi accedit transpositio praemissarum[.] Sola conversione unius praemissae in Modo dato reducendo, ex praemissis ejus fiunt praemissae modi primae unde conclusio mod⟨o⟩ primae est conclusio ipsius modi dati reducendi. Ita Cesare, Festino, Lesaro; Darapti Datisi, Felapton, Ferison. Sed conversione utriusque praemissae modi dati reducendi indigent duo reliqui modi quartae (qui scil. sola conversione conclusionis non oriuntur) nempe

12 nempe ... accidens *erg. L* 16 conclusionis (*1*) modi (*2*) in modo *L* 17 haberi (*1*) alium modum (*2*) modum propositum, *L* 18 tunc (*1*) manet conclus (*2*) ex *L* 20 seu (*1*) ex modo proposito (*2*) ostenditur *L* 23 f. fiunt (*1*) | hi sex *erg.* | Camestres; Disamis; Baralimp, Digamis, Fesapo, Fresiso (*2*) hi (*a*) | quatuor *versehentlich nicht gestr.* | (*c*) quatuor ... praemissarum *L* 25 modi *erg. L* 26 mod⟨o⟩ *erg. L* 26 ipsius (*1*) ⟨ – ⟩ Cesare (*2*) modi *L* 28 quartae (*1*) qui scil. sola conversione conclusionis non oriuntur; (*2*) (qui ... oriuntur) *L* 28 oriuntur) (*1*) ut (*2*) nempe *L*

Fesapo, Fresiso. Et ita conclusio modi primae est conclusio ipsorum denique per regressum, seu assumendo oppositum conclusionis modi.

2 v° Primo Sola conversione conclusionis et transpositione praemissarum fit ex modo primae modus propositus reducendus. Et ita fiunt modi quartae Calmentes, et Digamis, ex Celarent et Darii conversione simpliciter; Et Baralimp, Cademop, ex Barbara et Celarent conversione per accidens conclusionis. Exempli causa ex *ACD*.*ABC* sequitur *ABD*. sed ex *ABD* sequitur *IDB*. Ergo ex *ACD*.*ABC*, seu transponendo ex *ABC*.*ACD*. sequitur *IDB*, quod est Baralimp. Et in hoc modo reductio incipit a modo primae. Et modus reducendus ducitur ex ipsa[.]

Secundo Conversione unius praemissae in modo dato reducendo, fiunt ex praemissis ejus, praemissae modi primae, unde et conclusio hujus Modi est concludi modi reducendi. Ita Cesare, Festino, Lesaro, in secunda; reducuntur ad Celarent, Ferio, Legano primae; ubi simpliciter convertitur major modorum secundae. Et Darapti, Datisi, Felapton, Ferison, in tertia; omnes conversione majoris, reducuntur ad modos primae, nempe Datisi et Darapti ad Darii. Ille conversione simpliciter hic conversione per accidens. Et Ferison, Felapton ad Ferio, ille rursus conversione simpliciter hic per accidens. Vis colligendi sic patet ex *EDC*.*ABC* praemissis in Cesare, fit *ECD*.*ABC*. Sed ex *ECD*.*ABC*. sequitur *EBD* in Celarent primae. Ergo ex *EDC*.*ABC*. in Cesare sequitur *EBD*.

Tertio Conversione utriusque praemissae in modo dato reducendo fiunt ex praemissis ejus, praemissae modi primae, hoc locum habet in solis duobus modis residuis figurae quartae Fresiso et Fesapo, ubi convertitur major et minor, et unde fit Ferio, conversione simpliciter in Fresiso, conversione per accidens minor in Fesapo. Vis colligendi patet ut prius. Nam Fesapo habet praemissas *EDC*.*ACB* unde convertendo simpliciter majorem et per accidens minorem fit *ECD*.*IBC*. Ex quibus in modo primae Ferio colligitur *OBD*. Ergo et ex *EDC*.*ACB*, in Fesapo colligitur *OBD*. Itaque Fresiso et Fesapo dicuntur revocari ad Ferio.

(Quarto) Restant duo modi unus Secundae Camestres, alter Tertiae Disamis quos reducunt modo convertendi singulari; et ubi videtur subesse paralogismus ubi concurrunt conversio

3 Primo *erg. L* 3 conclusionis (*1*) in modo p (*2*) et *L* 3 praemissarum (*1*) fiunt hi | quatuor *erg.* | modi quartae Calmentes | Baralimp, *erg.* | Cademop, Digamis, (*2*) fit *L* 5 ex (*1*) Darii et Feris (*2*) Barbara *L* 7 sequitur (*1*) *IBD* (*2*) *IDB L* 7 f. Et ... modo (*1*) ⟨–⟩ (*2*) reductio ... ipsa *erg. L* 9 Secundo *erg. L* 11 secunda; (*1*) ex (*2*) reducuntur ad *L* 11 f. simpliciter *erg. L* 12 major (*1*) priorum per se (*2*) modorum *L* 12 f. tertia; (*1*) ex Darii, (*2*) nempe Da (*3*) omnes *L* 13 nempe *erg.* Datisi *L* 15 patet (*1*) conclusione ex Cesare seu (*2*) ex *L* 18 Tertio *erg. L* 19 f. quartae (*1*) Fesapo, et (*2*) Fresiso *L* 21 colligendi (*1*) eo (*2*) patet *L* 22 unde (*1*) transponendo (*2*) convertendo *L* 23 *OBD.* (*1*) Itaque Fesapo reducitur ad (*2*) Itaque *L* 24 dicuntur (*1*) reduci (*2*) revocari *L* 25 (Quarto) ... tertiae.: Die Abfolge der im nachhinein mit (Quinto) und (Quarto) gekennzeichneten Abschnitte hat Leibniz umgestellt. 25 (Quarto) *erg. L* 25 modi (*1*) secundae (*2*) unus *L* 25 Disamis (*1*) qui per (*2*) quos (*a*) convert (*b*) reducunt *L* 26 convertendi *erg. L* 26 paralogismus (*1*) . Nempe Celarent fit (*2*) ubi *L*

conclusionis in modo primae et conversio praemissae in modo primae. Ita Celarent dat Camestres, Celarent *ECD*. *ABC*. *EBD* unde conversione conclusionis optime concluditur *ECD*. *ABC*. *EBD*, et transponendo *ABC*. *ECD*. *EDB*, quae est Calmentes quartae. Sed quomodo colligemus Camestres secundae, nisi simul in Celarent convertamus praemissam *ECD* et fiet *ABC*. *EDC*. *EDB*. Verum paralogismus est sic argumentari: quod ex praemissis primae colligi potest, ex eo colligi potest conclusio primae vel ejus consectarium: Enim vero hoc loco succurrit materia collectionis, defectui formae, quia enim *ECD* et *EDC* sunt aequipollentes[,] hinc quod ex uno colligi potest, id etiam colligitur ex altero. Sic ex Darii fit Disamis. Darii est *ACD*. *IBC*. *IBD*. Jam quod ex *ACD*. *IBC*, id etiam ex *ACD*. *ICB*. Ergo hinc *IBD* in Datisi unde convertendo conclusionem et transponendo ex *ICB*. *ACD*. fit *IDB* in Disamis. Unde patet revera ad probandum Disamis ex Darii per conversionem interponi. Datisi, seu revera Disamis ex Datisi immediate oriri nempe per conversionem conclusionis et transpositionem. Eodem modo ex Celarent fit Camestres. Celarent est *ECD*. *ABC*. *EBD*. Jam quod ex *ECD*. *ABC*, id etiam ex *EDC*. *ABC*. ergo hinc *EBD* in Cesare. Unde conversione conclusionis et transpositione fit *ABC*. *EDC*. *EDB* seu Camestres. Itaque optimum erit dicere Camestres et Disamis mediate reduci ad Celarent et Darii.

Nam Cesare reducitur ad Celarent modo secundo reductionis, et ex Cesare oritur Camestres modo primo reductionis.

Nam Datisi reducitur ad Darii modo secundo reductionis, et ex Datisi oritur Disamis modo primo reductionis.

(Quinto) Per solum regressum, non per conversionem reduci possunt Baroco et Gaceno in secunda, et Bocardo in tertia[,] Baroco et Bocardo per Barbara, Gaceno per Gabali. Primum enim si orirentur ex prima conversione conclusionis, deberent omnes oriri ex Celarent conversione per accidens, nam conclusio in Ferio et Legano converti nequit. Jam Celarent est *ECD*. *ABC*. *EBD* et fiet *ECD*. *ABC*. *ODB* seu *ABC*. *ECD*. *ODB* sed hoc est quartae. Non ergo hi tres oriuntur primo modo; Nec Baroco Gaceno, et Bocardo possunt oriri secundo modo vel

1 primae. (*1*) Sed in (*2*) Ita *L* 2 unde (*1*) transponendo (*2*) conversione (*a*) praemi (*b*) conclusionis *L* 3 f. quomodo | hinc *gestr.* | colligemus *L* 5 Verum (*1*) enim vero (*2*) paralogismus *L* 8 altero. (*1*) Eodem modo (*a*) ⟨ – ⟩ (*b*) Disamis (*2*) Sic *L* 9 *IBD*. (*1*) Ex *ADC*. (*2*) Jam *L* 9 Datisi (*1*) sed (*2*) unde *L* 10 Disamis. (*1*) Et eodem m (*2*) Unde *L* 12 nempe *erg. L* 12 conclusionis *erg. L* 13 modo (*1*) in Celaren (*2*) ex *L* 14 conclusionis (*1*) fit *EDC*.AB (*2*) et *L* 15 Itaque (*1*) revera (*2*) optimum *L* 15 f. Disamis (*1*) oriri mediate ex Celarent et Darii ⟨mise⟩ (*2*) mediate *L* 16 reduci (*1*) ex (*2*) ad *L* 21 (Quinto) *erg. L* 21 regressum, (*1*) nulla inter (*2*) non *L* 21 Baroco (*1*) , Gaceno et (*2*) Bocardo et Gaceno (*3*) et *L* 23 enim (*1*) cum (*2*) ipsae (*3*) contra (*4*) si *L* 23 conversione (*1*) per (*2*) conclusionis *L* 24 nequit (*1*) sed ita transponi (*2*) . | Jam *erg.* | Celarent *L* 26 Baroco | et *gestr.* | Gaceno, *L* 26 vel tertio *erg. L*

tertio. Nam Baroco quidem et Bocardo non habent nisi unam praemissam convertibilem, sed si ea converteretur, fiet Syllogismus ex meris particularibus. Gaceno quidem patitur conversionem praemissam[,] nempe *ADC*.*EBC*.*OBD*. Ubi conversione unius praemissae ex *ADC*.*EBC* fiet *ICD*.*EBC*, sed ita minor in prima fieret particularis vel fiet *ADC*.*ECB*, sed hoc nil prodest, cum det modum quartae non primae, et utriusque conversione ex *ADC*.*EBC* fieret *ICD*.*ECB*, qui esset modus tertiae.

Operae pretium erit adhuc modos percurrere primae Figurae, et videre quomodo eorum ope, vel ex ipsis caeteri modi per conversionem oriantur.

2 quidem (*1*) cum sit *AEO* ita (*2*) patitur *L*   6–8 tertiae | (*1*) Oportet (*2*) Operae … oriantur. *erg.* | *L*